

Vanaema Helle lood lumel ja jääl

Peale sõjaaegsed lapsed olid vanemate töödega tihedalt seotud. Vaba aega hullamisteks oli vähe.

Kevadeti suurvee ajal valgusid ümberkaudsed põllud vett täis. Kui see öösiti jääks külmus, ei saanud seda ära kasutamata jätta. Sõiduvahendiks sai salaja rehe alt suur palgikelk jääle veetud.

See oli tõeliselt ränk ettevõtmine. (Palgikelk on ettenähtud ree järele haakimiseks, et pikad palgid saaks sinna toetuda, hobusel ka kergem vedada).

Sel ajal soome-kelku meie külas küll polnud, need tulid hiljem.

Liugu lasti käepäraste vahenditega Vana toolipõhi või vakstu tükk ajas asja ära. Poisid meisterdasid ise puust jalastega pealt lauajuppidega üle löödud kelgu. Sellel kippusid jalased laiali vajuma. Mäletan, et lauajupile sai auk sisse puuritud, nõor külge ja libises jää peal päris hästi. Sai teisi sõidutada.

Riietus oli kuidas juhtus. Vanadest ümber tehtud, mitmest riidetükist kokku õmmeldud. Tulid juba müügile kalossid ja dressipüksid. Tüdrukud kandis neid kleidi all. Sukki polnud poes müüa. Sokid olid villasest lõngast kootud. Mäletan, et olen kalossidega isegi suusatanud. Hiljem tuli poodi ka kummikuid müügile. Talved olid siis külmemad. Jalad külmetasid tihti.

Aeg oli kehv, raha peaaegu polnud. Et lastele, midagi uut oleks toodud, seda ei olnud. Polnud vist müügilgi. Maal vähemalt mitte.

Oma mängud tuli valmis mõelda. Sporti tehti palju. Igasugu võimalikke asju. Kuuliks aitas kaalupomm, odaks luuavars jne.

Koolis sai ka juba suuski proovida. Haimre koolil oli oma suusaladu. Õpetaja Valler oli super õpetaja, nagu nüüd öeldakse. Selleaegsed suusad olid muidugi puust, rihtm üle põia. Võistluste ajaks kombineeriti kannatagune rihtm. Need kippusid maha libisema.

Mina sain võistlustel käimiseks onu Mihkli saapad. (Tal oli väike jalg ja ise suri tiisikusse). Et rihtmad üleval püsiks, tagusin kontsa sisse naelad. Oli kindel värk.

Tean, et võisin suusad koju kaasa võtta. Tuli ju harjutada. Süstemaatiliselt treeningut ei olnud. Lapsed olid tööga tugevaks kasvanud, said hakkama.

Koolitee oli 7 km. Isa viis hobusega kui maa paljas sai rattaga kooli. Minu ümbruses pole ühtegi jõge ega järve. Uisutamine oli täitsa võõras.

Vastlapäeval oli tavaline suuskadega mäest alla laskmine. Kodus seda päeva ei tähistatud. Kui ainul hernesupiga..

Kooli suusarada oli Oti mäel ja selle ümbruses. Kodus sõitsin üle põldude. (Käisin vanatädile süüa viimas. Sel ajal teid lahti ei lükatud. Polnud traktoreidki nii palju).

Kool käis suusavõistlustel. Olid rajoonide vahelised võistlused ja koolidevahelised spartakiaadid. Lastele meeldis väga suusatada. Haimre koolil oli puust liumägi. Suuremad poisid lasid sealt püsti alla. Väiksemad tagumiku peal. Kui hästi läks siis mõni suurem poiss haaras kaenlaalt kinni ja nii sai väiksem kükakil uhke sõidu mäest alla.

See aeg oli 1950-date ümber.

Oma lapsed juba ka uisutasid ja mängisid hokit. Tegin neile põlve kaitsmed vanast vatijope varrukast, tagant kummipaelaga kinni ja ajas asja ära. Siis olid 1970.aastad.

Nüüd on kilest kindad, need ei vetti sedasi ära. Villased läksid kohe purikasse ja randmed kippusid laiaks minema. Kinnas ei tahtnud siis käes püsida. Sama lugu oli karupükstega. Pärast andis lahti sulatada.

Minu nooruses olid kõik ühtviisi vaesed. Nii, et sellist narrimist ei mäleta.

Oli lõbus ja tore aeg.

Jutustas :Helle Laaser 66-aastane
Trükkis: Käti-Liis Raadik

6.03.2009

Lugusalu (u luke)